

Тілде, пікірде, істе бірлік. Ы.Гаспыралы

ТҮРКІ АЛҒА

ТҮРКІ ӘЛЕМІ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ГАЗЕТІ

Газет 2000 жылдан бастап шығады

www.turkalemigazetesi.com

№2, 3 (ақпан-наурыз, 223-224) 2021 жыл

Меншік пен таралым туралы ақпарат

Меншік иесі:
ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫ
МӘДЕНИ ҚОРЫ
Президенті және
«Түркі Әлемі» газетінің
Бас редакторы –
АХМЕТ ДАҒДҰРАН

Түркі халықтары Әйелдер
комитетінің төрайымы –
Дариға ТҮРЛЫБЕК

Газет 2000 жылдың шілдесінен айына
бір рет шығады
ИНДЕКСІ: 65862

ҚР Мәдениет, ақпарат және қоғамдық
келісім министрлігінде тіркеліп,
29.12.2000 жылы №1672-Г куәлігі берілді.

«Europrint» баспаханасында басылды.
Мақала авторларының пікірі үшін редакция
жауап бермейді. Компьютермен терілген бес
беттен артық мақалалар қабылданбайды. Газет
Жарнама мен хабарландырудың мазмұны мен
мәтініне жарнама беруші жауапты.
Таралымы – 15 000 дана

РЕДАКЦИЯНЫҢ МЕКЕН ЖАЙЫ:

Индекс 050012, Алматы қаласы,
Байтұрсынов көшесі, 145/26,
Ғабдуллин көшесінің қилысы
Тел.: 8(727) 292-29-36, 292-74-40

e-mail: thmv_almati@mail.ru www.turkvakif.com

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

Дариға ЖҮНІСОВА
Ислам ЖЕМЕНЕЙ
Ахмет ТОҚТАБАЙ
Жарылқасын БОРАНБАЕВ
Әлима СҚАҒИҚЫЗЫ
Тамара СУРА
Мақсұтхан ЖАҚЫП
Гаухар АСҚАРОВА

Редактор:
Арман ӘУБӘКІР

Техникалық редактор:
Фарида ТУҒАНБАЙ

Корректор:
Қарлығаш САПАРҒАЛИҚЫЗЫ

ГАЗЕТІМІЗДІҢ ӨЗГЕ МЕМЛЕКЕТТЕР-
ДЕГІ ӨКІЛДЕРІ:

Анкара (Түркия) қаласындағы өкілі Айфер АКСУ
Байланыс телефондары: Анкара - 90312 4183479,
90555214 0244 ұялы тел.
Батыс Түркиядағы өкілі (Грешия) Абдулхалим
ДЕДЕ, «Тракия үні», FM Радиосының өкілі Байланыс
телефондары: 0030697811133, e-mail: dede@otenet.gr
Анкара (Түркия) қаласындағы өкілі Шемсеттин
КУЗЕДЖИ, Түрік елінің Жастар қоғамының бастығы,
Керук газетінің өкілі, Кенан Коч Мугла Сыйтық қолман
университетінің доценті – Байланыс телефондары:
Анкара – +905412634844, e-mail: kenankoc2030@
hotmail.com, www.kenankoc.com Стамбул (Түркия)
қаласындағы өкілі Ахмет ТУЗУН, Жастар спорт
комитетінің басшысы және жетекшісі. Байланыс
телефондары: 905336367050, e-mail: ahmettuzun2000@
yahoo.com Румыниядағы өкілі Гюльшен ИСМАИЛ,
Жас газеті мен Костяке радиосының өкілі Байланыс
телефоны: 004 078 413 93 14, e-mail:

МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВҚА 90 ЖЫЛ

Мұқағали Мақатаев «Қарасаздан ұшқан қарлығаш» деген өлеңінде: «Ей, безілдектер, Сендер емессіңдер маған баға беретің! Нағыз бағалаушылар әлі алда. Жылдар өтеді, жаңа ұрпақтар келеді, біздің арқайсымызды солар орнымызға қояды. Ежелден солай болып келген, солай бола береді де. Мен өзім жайында мынаны айтам: мен жиырма бірінші ғасыр ұрпақтарының құрдасымын. Балкім, одан әрідегі ұрпақтардың туысымын да...», деп айтып кеткен екен.

Шынымен де, Мұқағали Мақатаевтың лирикалық поэзиясы – заманымыздың кешегі де, бүгінгі де талаптарымен үндесе алған дауылды жырдың үлгісі іспетті. Оның сырлы да мұңды жырларынан қуат алып, сусындамаған қазақ баласы кемде-кем шығар. Мұқағалидың әр өлеңі өзінің мағынасымен, шынайылығымен, тазалығымен оқырманын өзіне баурап алады және ой салады. Жаны – жайсаң жүрегі – жылы, құшағы – кең ақынның тыныштықты аңсаған жалынды үні құлағыңнан кетпейді. Ол түсіністік пен тыныштықты, өзі аңсаған жылылық пен махаббатты өзі өмір сүрген ғасырдан ала алмаған соң, өзін ХХІ ғасыр ұрпақтарымен құрдас санаған. Шынымен, кезінде бағаланбаған ақынның өлеңдері, бүгінде жастардың аузынан түспейді. Мұқағалидың бірде-бір өлеңін оқып көрмеген адам жоқ. Балкім оның жаны қазіргі жастардың, біздің жанымызбен үндес болғаннан шығар.

Ақын поэзиясы – тұнған лирика. Мұқағали өлеңдерінің қайсысын қарасаңыз да ой мен сезімі қатар келген дауылды, ақиық ақынды тани

түсесіз. Махаббат, мұң, тіршілік, жүрек шымырлар сезім, жұмбақ сыр... Осының барлығын ақын өлеңдерінен көруге болады. Ол көтерген жүк тым ауыр. Себебі тек өзінің ғана емес, халқының да мұңын арқалап кетті. Мұқағали туған уақыт ашаршылық пен соғыс кезеңіне түспа-түс келді. Сол себепті, қиындықтың барлығын жұртымен бірге жұмыла көтерген ол, кеңес болмысының шынайы келбетін, өз ойын бүкпесіз айтудан тайынбаған. Бұл оның азаматтық борышы еді...

«Сөз өнерін дертпен тең» көрген парасатты қаламгер. Ақынның әр өлеңінде, әр шумағында бүкпесіз сыр жатқандай. Өлеңнің ырғағы мен тербелісінен оның қимылын, дауысын, мәнерін, мінез-құлқын тани түсеміз. Ол көп қырлы. Әр оқырман Мұқағалидың өзіне жақын деген қырынан таниды. Өйткені ол өлеңнен, өнерден сыр іріккен емес. Өлеңге өз жан дүниесін ашып, бізге, кейінгі ұрпақтарына жария етті. Сол себепті де Мұқағали шығармашылығын әлі де терең зерттеу қажет деп ойлаймын.

Биыл ақиық ақын Мұқағали Мақатаевтің туғанына 90 жыл. Ендеше осындай мерейлі күні ақынның мерейін асқақтата берейік. Бізге ХХІ ғасыр ұрпақтарына артқан үкілі үмітін ақтап, өлеңі мен өнерін дәріптеуден жалықпайық!

**Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің шет тілдер кафедрасының аға оқытушысы Кайрақбаева Г.С.,
Қоғамдық денсаулық сақтау факультетінің 1 курс студенті
Бегайдар Жайсаң Бауыржанқызы**